

A Régiók Bizottsága véleménye a következő témában: „Javaslat az Európai Parlament és a Tanács határozatára az élethosszig tartó tanulásra vonatkozó integrált cselekvési program beindításáról”

(2005/C 164/07)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel a következő témával kapcsolatos javaslatra: „Az Európai Parlament és a Tanács határozata az élethosszig tartó tanulásra vonatkozó integrált cselekvési program beindításáról” (COM(2004)474 final – 2004/0153 (COD));

tekintettel az Európai Bizottság 2004. július 15-én hozott döntésére, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének első bekezdése és 149. cikke alapján a fenti témában kikéri a Régiók Bizottságának véleményét;

tekintettel a Régiók Bizottsága elnökének 2004. április 5-án hozott döntésére, mely szerint az elnök megbízza a kulturális és oktatási szakbizottságot, hogy a fenti témában véleményt alkosson;

tekintettel az RB véleménytervezetére (CdR 258/2004 rev. 2), melyet a „Kultúra- és oktatás” szakbizottság 2004. december 7-én elfogadott (előadó: Christina Tallberg, Stockholm megye tanácsának tagja (SE-PES));

továbbá figyelembe véve a következőket:

az Európai Bizottság közleménye a közösségi oktatási és képzési programok 2006 utánra szóló új nemzedékről (COM(2004) 156 final);

Az Európai Bizottságnak a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez címzett közleménye – Közös jövőnk építése: a kibővült Unió politikai kihívásai és költségvetési eszközei 2007-2013 (COM(2004) 101 final).

2005. február 23–24-én tartott, 58. plenáris ülésén (a február 23-i ülésen) egyhangúlag elfogadta a következő véleményt.

Háttér

Az Európai Bizottság olyan határozati javaslatot készített az Európai Parlament és a Tanács részére az élethosszig tartó tanulásra vonatkozó integrált cselekvési program létrehozataláról, mely néhány egész szektorra kiterjedő programot, valamint egyedi programokat is tartalmaz. Az integrált program a már jelenleg is futó programokra épít, a Socrates és Leonardo da Vinci programokra, az eLearning programra, az Europass kezdeményezésre, valamint a közösségi cselekvési programok révén finanszírozott különféle intézkedésekre.

Ez a javaslat olyan kérdésekre összpontosít, melyek jelentősek a regionális és helyi politikai élet számára – vagyis az alulról jövő kezdeményezések szintjén – és ezért rendkívül fontosak a Régiók Bizottsága számára is. Az Európai Bizottság javaslata viszont szinte kizárólag EU- és tagállami szinten marad. A dokumentum csak futólag említi a helyi és regionális szintet és annak fontosságát, hogy ez a szint is Európa-szerte be legyen vonva a program összeállításába és megvalósításába.

Az Eurostat 2001. évi adatai szerint a 18 és 24 év közötti európai uniós fiatalok átlagosan 19,6 %-a nem szerepel a továbbtanulási és –képzési adatokban, és az iskolát befejezők 20-30 %-a semmilyen – szakmai vagy általános – továbbtanulási vagy képzési formában nem vesz részt.

A tagállamok és 14 más európai ország oktatási miniszterei a Bolognai Nyilatkozatban (1999. június 19.) leszögezték, hogy az európai felsőoktatási szektornak Európa rendkívüli kulturális és tudományos vívmányaihoz hasonló mértékű vonzerőt kell gyakorolnia az egész világ számára.

Az Európai Tanács 2000 márciusában, Lisszabonban tartott ülésének következtetéseivel összhangban a Feirában ülésező Európai Tanács arra kérte a tagállamokat, a Tanácsot és az Európai Bizottságot, hogy egységes stratégiákat és gyakorlati intézkedéseket dolgozzanak ki, amelyek mindenki számára elősegítik az élethosszig tartó tanulást.

Az Európai Bizottság ezt szem előtt tartva fogadta el Memorandumát az élethosszig tartó tanulásról, azzal a szándékkal, hogy európai szintű vitát indít egy átfogó stratégiáról egyéni és intézményi szinten, valamint a köz- és magánélet minden területén megvalósítandó élethosszig tartó tanulás érdekében. Az európai oktatásügyben a hangsúly az egyéni tanuláson van.

Amikor az Európai Unió felsőoktatásért felelős miniszterei 2001. május 19-én Prágában találkoztak, hangsúlyozták többek között annak a fontosságát, hogy az európai felsőoktatást vonzóbbá tegyék az európai és a világ más részeiben élő diákok számára.

Az Európai Tanács 2001 márciusában, Stockholmban tartott ülése meghatározta a célkitűzéseket az európai uniós oktatási és képzési rendszerek számára. A Tanács a következő kiemelt fejlesztési területeket határozta meg az Oktatás 2010 munkaprogram végrehajtása érdekében: hozzáférés a tanácsadáshoz, a szolgáltatások minőségbiztosítása, a tanácsadás szerepe az emberi erőforrások fejlesztésében, valamint az európai uniós tanulást és foglalkoztatást szolgáló mobilitás elősegítése érdekében végzett tanácsadás. Az Európai Tanács 2002-es barcelonai ülése munkaprogramot állított össze a célok elérése érdekében.

A javaslat az Európai Bizottság részéről az Európai Parlamenthez és Tanácshoz címzett következő témájú közlemény továbbdolgozása: A harmadik országokkal a felsőoktatás területén folytatott együttműködés erősítése (COM(2001) 385 final).

Az „Új lendület Európa fiataljai számára” című Fehér Könyv azt tárgyalja, milyen nagy szükségük van a fiataloknak egy rugalmas orientációs és tanácsadási rendszerre, amely megkönnyíti az élethosszig tartó és az élet minden területére kiterjedő tanuláshoz való folyamatos hozzáférést.

2002-ben az Európai Bizottság úgy döntött, hogy megvalósítja az élethosszig tartó tanulás európai térségét. Ennek egyik konkrét eredménye a „Learning Regions” (az élethosszig történő tanulást elősegítő regionális hálózatok – R3L program) program volt, melyet az Európai Bizottság a Régiók Bizottságával együtt fejlesztett ki. Ez a projekt 120 régiót egyesít 17 hálózatban, és átfogó stratégiát igyekszik kialakítani az élethosszig tartó tanulás elősegítésére.

Az Európai Unió 2006-ot követő időszakra szóló oktatási programjairól szóló közleményében az Európai Bizottság bejelenteti új EU-programokra, többek között egy olyan új, integrált programra vonatkozó terveit, amely az EU-s tagállamok, az EGT/EFTA-tagországok és a felvételt kérő országok transznacionális mobilitására és az élethosszig tartó tanulás terén történő együttműködésére irányul. A program az általános oktatásra és a szakképzésre egyaránt kiterjed.

A Tanács és az Európai Bizottság „Oktatás és képzés 2010” című közös időszaki jelentése a lisszaboni stratégia megvalósításához elengedhetetlen reformokat taglalja, és három kiemelt területet jelöl meg: a reformoknak és a befektetéseknek az információs társadalom kulcsfontosságú területeire történő összpontosítása; az élethosszig tartó tanulás valósággá változtatása és az oktatás és képzés Európájának felépítése. 2006-ra új időközi jelentés várható.

2004 novemberében Wim Kok, a középtávú elemzést végző magas szintű csoport elnöke jelentést nyújtott be a lisszaboni stratégia előrehaladtáról. A jelentés egyik következtetése az volt, hogy túl lassú az előrehaladás a kitűzött célok felé. Az élethosszig tartó tanulás integrált cselekvési programjáról szóló javaslatot is ebben a vonatkozásban kell szemlélni. A helyi és regionális szint óriási lehetőségeket tartogat, amelyek kihasználásával aktívan hozzájárulhatna az oktatás szintjén kitűzött célok eléréséhez.

A Régiók Bizottsága több alkalommal hangsúlyozta, hogy az élethosszig tartó tanulást már helyi és regionális szinten is biztosítani kell. Annak tudatában, hogy ez a kérdés mennyire fontos abból a szempontból, hogy hogyan alakul a társadalom szerkezete helyi és regionális szinten, a Régiók Bizottsága aktív szerepet kíván vállalni az élethosszig tartó tanulókkal kapcsolatos kampányok megtervezésében és megvalósításában.

Az Európai Bizottság javaslata röviden

Az integrált program

Az új szabályok a mobilitást, az élethosszig tartó tanulásra irányuló együttműködési projekteket, valamint a hálózatépítést elősegítő új, integrált oktatási és képzési programra terjednek ki. A program a következőket foglalja magában:

1. Az egész szektorokra kiterjedő programok:
  - **A Comenius**, amely általános oktatási tevékenységekhez nyújt támogatást iskoláknak, a középiskolai szint végéig;
  - **az Erasmus**, oktatási és magas szintű képzési tevékenységek támogatása felsőoktatási szinten;
  - **a Leonardo da Vinci**, a szakoktatás és –képzés minden más vonatkozásához, és
  - **a Grundtvig**, a felnőttoktatás területén.
2. **Egy általános/keresztirányú program** négy kulcsfontosságú tevékenységet foglal magában:
  - Közösségi együttműködés az élethosszig tartó tanulókkal kapcsolatos politikákban,
  - a nyelvtanulás kiemelt figyelemmel kísérése,
  - IKT-hoz kapcsolódó tevékenységek fejlesztése, amikor ezek nem korlátozódnak egyedi programokra,
  - az ismeretek továbbadásának tökéletesítése.
3. A **Jean Monnet program**, amely az európai integrációval, valamint az európai uniós intézményekkel és társulásokkal kapcsolatos tevékenységek támogatására hivatott az oktatás és képzés területén.

Célszintek

Az élethosszig tartó tanulás és szakképzés programjának költségei hét év alatt várhatóan mintegy 13620 milliárd eurót tesznek ki. A költségvetés a 2007-2013-as pénzügyi tervben meghatározott **négy kiemelt célra** összpontosít.

Az általános cél az, hogy a Közösség az élethosszig tartó tanulás révén fejlett, tudásalapú társadalommá váljék. A négy egyedi program a következő:

- Annak elérése, hogy 2007 és 2013 között minden huszadik iskolai tanuló részt vegyen a Comenius programban;
- 2011-ig az Erasmus-ban részt vevő diákok számának 3 millióra történő növelése;
- 2013-ig évi 150 000 szakmai gyakorlat létrehozása a Leonardo keretében;
- Annak elérése, hogy 2013-ra évente 25 000-en vegyenek részt transznacionális tevékenységekben a Grundtvig keretében.

A Régiók Bizottságának észrevételei

1. A Régiók Bizottsága támogatja az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy az EU oktatási programjai az élethosszig tartó tanulás integrált programjának keretében kerüljenek koordinálásra. Az RB úgy véli, hogy ez igen jelentősen hozzájárulna az erőfeszítésekhez, amelyek azt célozzák, hogy az összes érdekelt felet arra ösztönözzék, hogy gyors változásokat igyekezzenek elérni az általános, valamint a továbbtanulási és –képzési rendszerek területén. Megfelel az új tudásalapú gazdaság szükségleteinek, és összhangban van a társadalomban történő egyéni részvételre és felelősségvállalásra irányuló közösségi elköteleléssel.

2. A Régiók Bizottsága korábbi alkalmakkor már többször kiemelte az élethosszig tartó tanulás stratégiájának jelentőségét, és mindent meg akar tenni annak elősegítése érdekében, hogy az integrált program nagy hatást fejtsen ki, és jelentős fejlődést eredményezzen a demokrácia és a prosperitás tekintetében.
2. a) 2004. november 17–18-án, a Régiók Bizottsága 10 éves fennállásának ünnepe keretében egy, az ifjúságról szóló vitát tartottak. Az ifjúság képviselői hangsúlyozták, hogy mihamarabb meg kell adni minden tanulónak a lehetőséget arra, hogy csereprogramokban vehessen részt, ezáltal megismerhessen más kultúrákat, nyelveket és az Európai Közösséget. A Régiók Bizottsága a javasolt mennyiségi célokat a jó irányba tett lépésként értékeli, valamint támogatja az ifjúság képviselői által kiemelt hosszú távú célkitűzést.
3. Lisszaboni ülésén az Európai Tanács megjegyezte, hogy az általános oktatás és a szakképzés döntő fontosságú ahhoz, hogy az EU képes legyen szembenézni a kihívásokkal, és gondoskodni tudjon arról, hogy az információs társadalom mindenki számára rendelkezésre álljon. Ez képessé teszi az EU-t lehetőségeinek teljes kiaknázására. Az oktatási kezdeményezéseknek a tudás megszerzésének és továbbfejlesztésének többféle formáját ösztönözniük kell, hogy mind több és több embert lehessen egyre sikeresebben támogatni.
- A helyi és regionális hatóságoknak kulcsfontosságú a szerepük.*
4. A helyi és regionális szintre szerte az Európai Unióban döntő fontosságú szerep hárul azokra a területekre, amelyekkel az Európai Bizottság dokumentuma foglalkozik.
5. Sok európai országban a regionális és helyi hatóságok felelősek az általános oktatásért, a szakképzésért és a felnőttoktatásért. Ezen a szinten történik az oktatási és képzési döntések meghozása és megvalósítása. Helyi és regionális szinten folyik a szociális partneri együttműködés, valamint a helyi és regionális fejlődéshez és növekedéshez szükséges koordinációs munka is. Következésképpen ezen a szinten is fontos kérdés a dolgozók továbbképzése.
6. A helyi önkormányzatok gondoskodnak a szociális szolgáltatásokról is, és az ezen a szinten működők felelősek a lakosság – gyerekek, felnőttek vagy idősebb polgárok – szociális jólétéért. A helyi vezetők másik feladata, hogy a legveszélyeztetettebb csoportok is szerves részei maradjanak a társadalomnak, különös tekintettel a mozgáskorlátozottakra és a szellemi fogyatékkal élőkre. Az önkormányzatok munkáltatók is, és így közvetlenül érdekelték személyi állományuk szakértelmének fejlesztésében.
7. A helyi és regionális törekvéseknek van egy fontos demokratikus eleme az európai oktatási rendszert illetően: a részvétel lehetősége azt jelenti, hogy egy demokratikus társadalomban bárki az élvonalba kerülhet.
8. Az is elmondható, hogy a helyi és regionális önkormányzatok helyzete egyedülállóan alkalmas arra, hogy konstruktív partneri együttműködést alakíthassanak ki az általános és a továbbtanulás területén működő szociális partnerekkel és intézményekkel annak érdekében, hogy az általános oktatási és szakképzési tanfolyamokat a sajátos helyi igényekhez és szükségletekhez igazítsák.
9. Számos regionális és helyi együttműködési projekt jelentős lökést ad a növekedésnek és a fejlődésnek.
10. Az EU oktatási programjai révén közvetlenül is kapcsolatba kerül az egyes polgárokkal. Egyetlen más EU-program sem érint évente ennyi embert. A programok támogatják az oktatási rendszerek korszerűsítését is, és segítik az embereket szakértelmük naprakészé hozatalában. A helyi és regionális hatóságok feladatköreire való tekintettel a regionális szereplőknek az oktatás és képzés területén fontos célcsoportot kell alkotniuk a program tevékenységei számára.
11. Azok a regionális hálózatok, melyeket az Európai Bizottság és a Régiók Bizottsága az élethosszig tartó tanulás (R3L programok) elősegítése érdekében indított be, kiváló példák arra, hogyan lehet az élethosszig tartó tanulás kérdését megismertetni és elősegíteni Európában. A Régiók Bizottsága szívesen látna még sok ilyen gyorsan megvalósítható kezdeményezést, melyek az alulról jövő kezdeményezések szintjén aktívan hozzájárulhatnának az európai integrációhoz.
12. Az európai helyi és regionális önkormányzatoknak az oktatási és képzési programokhoz kapcsolódó intézkedések korai szakaszában szerepet kell kapniuk. Nem szabad olyan helyzetbe hozni őket, hogy – a projektek lezajlása után – szerepük csupán a passzív hasznélvező szerepére korlátozódjon.
- Az élethosszig tartó tanulás stratégiájának helye az integrált programban*
13. Az élethosszig tartó tanulás inkább a tanulásra összpontosít, mint az oktatásra, és inkább az egyéni képességek fejlesztését tartja szem előtt, mint az intézményes oktatási rendszerek érdekét.
14. A stratégia magába foglalja – a bölcsődétől kezdve egészen a felnőttoktatásig – a tanulás és oktatás különböző formáit. Fontos, hogy ez az átfogó megközelítés ténylegesen és szervesen beépüljön a javasolt integrált programba és az egész szektorra kiterjedő programokba.
15. Az összes egyedi program – nemcsak a Comenius – feladata kell, hogy legyen, hogy fokozottan felhívja a figyelmet az európai kultúrák sokféleségére és értékére.
16. A fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődés fontosságával – az élethosszig tartó tanulás szempontjából – a közös célkitűzések között kell foglalkozni.

17. Az Európai Bizottság Memoranduma ezért leszögezi, hogy az oktatási és gyakorlati képzési rendszereket integrálni kell az élethosszig tartó tanulás kontextusába. Az Európai Bizottság azt már kijelentette, hogy az új integrált programnak a felsőoktatásra és a szakképzésre egyaránt ki kell terjednie. A Régiók Bizottsága támogatja ezt a megközelítést. Nehézségeket okozott eddig az, hogy a Socrates és a Leonardo programokra különböző szabályozások voltak érvényesek, és ennek megfelelően különböző eljárásokat is kellett alkalmazni.
18. Az, hogy az alapfokú szakképzés a Leonardóhoz tartozik, a középiskola utáni szakképzés pedig az Erasmus-hoz, még inkább rávilágít arra, milyen nagy szükség van szektorok közötti jó projektekre.
19. A Régiók Bizottsága hangsúlyozza az egész szektorra kiterjedő programok közötti kapcsolatok szükségességét. Az élethosszig tartó tanulási program keretében mind a horizontális, mind a vertikális projekteket lehetővé kell tenni és elő kell segíteni. A javasolt szerkezet lehetővé teszi a szektorok közötti efféle szorosabb együttműködést.
20. A Régiók Bizottsága azonban úgy véli, hogy e nyitáson kívül egyértelmű *akarattnyilvánításra* is szükség van a különféle egyedi programok közötti együttműködés elősegítése érdekében, az Európai Unió élethosszig tartó tanulásra vonatkozó stratégiájának keretében.

A készségekkel kapcsolatos aktuális igények kielégítése

21. A szakképzés gyorsan változik. Az egész életre kiterjedő tanulási program szellemében zajló szakmai képzés keretei között az olyan fogalmak, mint „tudás” és „tanulás”, különleges jelentést kapnak, és a munka jelenlegi világában például jobb nyelvismeretre van szükség.
22. Az olyan társadalmi készségek, mint a felelősségvállalás, az együttműködési képesség, jó viszony kialakítása kollégákkal és más felnőttekkel, a kreativitás, a szintetikus látásmód és a minőség megfelelő értékelése, szintén fontos tényezőkké válnak a szakképzésben. A vállalkozói szellem, az aktív állampolgári öntudat, az egyenlő esélyek elve, valamint a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelem a szakképzés más nagyon fontos, általános elemeinek példái. Ezek közül sok szerepel az integrált program egyedi célkitűzései között, amit az RB kedvezően értékel.
23. Az általános oktatási programoknak szintén nyitottabbá kell válniuk a munka és a majdani munkaadók világa iránt például vállalatokkal való partneri kapcsolatok, projektekben való részvétel és a munka világának képviselői oktatásba történő bevonása révén.
24. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy a program értékes támogatást nyújthat a felsőoktatásnak. Ez a regionális fejlődés igen fontos előfeltétele.
25. A fejlődés a *kis és középvállalkozásoktól* is függ, ahol sok olyan alkalmazott dolgozik, aki nem végzett főiskolát vagy

egyetemet. Ezen a téren különbözőek az oktatási és képzési hagyományok. Következésképpen olyan fejlesztési program támogatása is fontos, amely az alapfokú vagy középiskolai szintű oktatási igényekkel rendelkező dolgozókhoz szól. Az oktatási és készségfejlesztési programokat olyan módon kell fejleszteni, hogy a kis- és középvállalkozásokban dolgozókhöz is eljussanak.

26. Azt is fontos tisztázni, hogy milyen módon lehet majd biztosítani azt, hogy a programok kellő rugalmassággal kezeljék azokat a változásokat, melyek menet közben mehetnek végbe a politika célkitűzéseinek és szükségleteinek vonatkozásában.
27. A Régiók Bizottsága azt is hangsúlyozza, hogy az erőforrások különböző programok részére történő elosztása állandó folyamat legyen, amely a költségvetéshez és az integrált program célkitűzéseikhez kapcsolódik. Ez az egyedi programok közötti fejlesztésre és az újraelosztási lehetőségekre is vonatkozik, annak érdekében, hogy nagyobb mértékű ösztönzést lehessen biztosítani azon diákok fejlődéséhez és a számukra szervezett csereakciókhoz, akik mögött kevesebb tanulással töltött év áll.

A résztvevők helyzete

28. Az Európai Parlament nemrég rámutatott, hogy mivel a diákcserék finanszírozása nem megfelelő mértékű, a csereprogramokat elsősorban jómódú családokhoz tartozó diákok tudják kihasználni. Fontos, hogy a tagállamok gondoskodjanak róla, hogy a diákok valóban hozzáférjenek a csereprogramokhoz és ezek anyagi támogatásához, és hogy vegyék figyelembe a jelentkezők anyagi helyzetét.
29. A Régiók Bizottsága számára kiemelt fontosságú fejlesztési terület – ahol nagy hatása lehet az élethosszig tartó tanulás kapcsolatos integrált cselekvési programnak – a társadalmi integráció. Ez a diákok széles, eltérő csoportjaira vonatkozik, akik különböző támogatási formákat igényelnek, kezdve a tanulási nehézségekkel küzdőktől vagy társadalmi kiszolgáltatottságban és kirekesztettségben szenvedőktől egészen azokig, akik egy számukra idegen országba és kultúrába kerülnek. Ma az tapasztalható, hogy nem kielégítő alapismeretekkel rendelkező fiatalok széles köre félbeszakítja tanulmányait, vagy teljesen abbahagyja a kötelező iskolát. Lehetővé kell tenni a metodológia fejlesztésének, a készségek átadásának és más kezdeményezéseknek a támogatását a fiatalok fejlődése érdekében.
30. Olyan fontos ez a probléma, hogy világosan szerepeltetni kell a program célkitűzései között, és közösségi, nemzeti, valamint regionális és helyi programok révén lehetővé kell tenni megoldását. A „Második esély iskolái” kiváló példát jelentenek az ilyen jellegű európai uniós hálózatokra, amelyek hozzájárulnak a metodológia fejlesztéséhez, a készségek átadásához és a cselekvési formák fejlődéséhez.

31. A hátrányos helyzetű és fogyatékkal élő tanulóknak valódi lehetőségeket kell adni arra, hogy részt vehessenek az integrált program tevékenységeiben.
32. A felnőttek csereprogramokban történő részvételével kapcsolatban szintén hangsúlyozni kell az egyenlő esélyek elvét, hogy férfiak és nők egyaránt részt vehessenek bennük. Az új tanulási igényekkel rendelkező dolgozókra külön figyelmet kell fordítani.

Szomszédos harmadik országok bevonása

33. A Régiók Bizottsága támogatja azt a szándékot, hogy EU-n kívüli szomszédos országokat is be akarnak vonni. Ezzel összefüggésben természetes, hogy megemlítjük az Európai Parlament kijelentését a tágabb európai szomszédságról. Helyi és regionális szinten már a kezdeti szakaszban is történtek kapcsolatfelvételek és az új EU-tagállamok révén sikerült eddig ismeretlen területeken új kapcsolatokra szert tenni. Magától értetődőnek tűnik, hogy érdemes folytatni és kiterjeszteni ezt a regionális és helyi szinten végzett munkát újabb országokra is.

A feladatkörök megosztása

34. A Régiók Bizottsága hangsúlyozni kívánja, hogy milyen fontos világosan meghatározni, hogy a programokkal kapcsolatban mely feladatokért felelős az Unió és melyekért az egyes tagállamok. Amennyire lehet, a gyakorlati kivitelezésért a tagállamok vállalják a felelősséget. A jövőbeni erőfeszítések csak decentralizált szerkezetben lehetnek sikeresek. Egy ilyen struktúrában a helyi és regionális szinten is aktívabb munkának kell folynia.
35. Az Európai Bizottság javaslatának megfelelően EU-szinten főleg a következőkre kell összpontosítani: célkitűzések, általános áttekintés, általános stratégia, megfigyelés és elemzés, valamint ellenőrzés és kiértékelés. A megvalósítás sikeres formáinak meghatározása és terjesztése útján a megvalósítással kapcsolatos ügyekkel is EU-s szinten kell foglalkozni. A Régiók Bizottsága azon a véleményen van, hogy a helyi és regionális hatóságoknak fontos szerepet kell játszaniuk az új programok megvalósításában és megismertetésében, valamint a helyi támogatottság megszervezésében.
36. Minden olyan döntéshozatali eljárást, amelyhez már két szinten kell előkészíteni a döntést, következetesen kerülni kell.

Észrevételek az integrált program összetevőiről

37. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy a javasolt integrált program – jelenlegi célkitűzéseivel – nagyon fontos az európai mobilitással kapcsolatos partneri kapcsolatok, projektek és hálózatok támogatásához.
38. A mobilitási projektek rendkívül fontosak helyi és regionális szinten. Gyakran a nemzeti szinten jóváhagyott kisebb mobilitási projektek azok, melyeknek jelentős hatásuk van, és melyek elősegítik Európa és a demokrácia eszméjének megismertetését, valamint az aktív állampol-

gári öntudat kialakulását. Nagyon fontos, hogy a projektek teret biztosítsanak a nyitottság és alkalmat a tapasztalatcsere számára. Ez megkönnyíti az ismeretek továbbadását és a projekt megvalósítását. Központi szerepet játszik az egymástól való tanulás.

39. A mobilitási projektekben is igen fontos helyet foglal el a nemzeti, regionális és helyi szinten folyó felkészülés, mely a háttérrel biztosítja a mobilitás folytonosságához, akkor is, ha egy projekt véget ért, hogy ilyen módon megmaradjanak és hasznosuljanak a létrehozott struktúrák és kapcsolatok. A projekteknek lehetővé kell tenniük az akadályok elhárítását és elő kell kell segíteniük, hogy a folyamatos tapasztalatcsere révén a projektek a mindennapi tevékenység részévé váljanak. Az is fontos, hogy a nemzeti ösztöndíjak lehetővé tegyék, hogy a diákok tanulmányaik egy részét egy másik tagállamban végezzék.
40. Ami pedig a fejlesztési programokat illeti, nagyon fontos kihasználni a termelői szakmai ismereteket például egy szakértői csoport stb. létrehozatala révén. Az olyan projektek, melyek a tanulás különböző formáira összpontosítanak, különösen fontosak az egész életre kiterjedő tanulás stratégiája szempontjából. Ezért a fejlesztési projektek újító szelleme folytán biztosítani kell, hogy a projekt irányja menet közben is változhasson.

41. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy a javasolt általános/keresztirányú programok nagyon fontosak mint összetartó erők, és fontosak az elemzés és a politikaformálás támogatásának szempontjából is. Fontosnak tartja még a feladatok között az új projektek és hálózatok indítását, valamint az olyan új folyamatokhoz való hozzájárulást, amelyek megfelelnek az EU oktatási igényeinek. A regionális és helyi szint által az oktatás területén betöltött fontos szerep miatt feltétlenül szoros kapcsolat kialakítására van szükség a programban résztvevők és a Régiók Bizottsága között.

42. A Jean Monnet-program stratégiai szerepet játszik majd az európai integráció területén a felsőoktatásban és a kutatásban.

A Régiók Bizottsága:

43. A Régiók Bizottsága hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottságnak segítséget nyújtó bizottságnak (a javaslat 10. cikke) az a feladata, hogy:

- meghatározza a célokat, és politikákat dolgozzon ki;
- folyamatosan kísérje figyelemmel és ösztönözze az integrált program közös célkitűzéseit;
- gondoskodik róla, hogy az élethosszig tartó tanulás uniós stratégiája valóban bekerüljön az egész szektorra kiterjedő különféle programokba.

E bizottságnak az is a hatáskörébe kell, hogy tartozzon, hogy gondoskodjon arról, hogy az egész szektorra kiterjedő programok között ne jöjjenek létre akadályok. Szükség lesz arra is, hogy az illetékes bizottság és a Régiók Bizottsága közösen vizsgálja meg, hogy milyen további erőfeszítéseket kell tenni.

Mennyiségi célok

44. A Régiók Bizottsága támogatja a javasolt mennyiségi célkitűzéseket, melyek valószínűleg a mobilitási programok megháromszorozódását jelentik. Ezek az ambiciózus célkitűzések várhatóan erősebbé teszik majd az Európai Közösséget, és elősegítik a kohéziót. Ugyanakkor nem szabad megengedni, hogy a mennyiségi növekedés a programok minőségének kárára váljon.

Az adminisztrációs eljárások egyszerűsítése

45. A Régiók Bizottsága támogatja egy egyszerűsített vagy átalány-költségelszámolási rendszer bevezetését. Az RB korábban már felhívta a figyelmet arra, hogy a bürokráciának milyen káros hatása van a jelentkezők létszámára. A bonyolult adminisztratív követelmények miatt számos érdeklődő a távolmaradás mellett dönt. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy az adminisztratív és számlákkal kapcsolatos követelményeknek arányban kell lenniük a pénzügyi támogatás mértékével. A kisebb projekteket nem szükséges ugyanolyan nagy fokú alapossgal ellenőrizni, mint a nagyobbakat.

46. Ugyanakkor fel kívánja hívni a figyelmet arra a tényre, hogy a programokban való részvétel körülményei, illetve a lehetőségek esetenként különbözhetnek, ami kihathat a költségekre. Ennek különböző okai lehetnek, például kevés tapasztalat a tanulás terén, fogyatékoság, anyagiak hiánya az utazási és szállásköltségek fedezésére vagy egyéb regionális körülmények.

Címek

47. A Régiók Bizottsága arra is rá kíván mutatni, hogy az új programnak – és minden részének – egyértelmű, érthető és gyakorlatban jól használható nevet kell adni, függetlenül attól, hogy azt melyik európai nyelven használják. Az olyan kifejezések, mint „az integrált program” és „az általános/keresztirányú program”, bizonytalansághoz és félreértésekhez vezetnek.

48. Egyértelműnek kell lennie, hogy az „integrált program” elnevezés az egész kezdeményezésre utal, míg a Comenius, Leonardo, Erasmus, Grundtvig és Jean Monnet elnevezések csak a részprogramokra. Annak is világossá kell válnia mindenki számára, hogy az általános vagy keresztirányú programnak stratégiai és egységességet biztosító szerepe van. A Régiók Bizottsága úgy véli, hogy erre a kérdésre különleges figyelmet kell fordítani.

Szubszidiaritás és arányosság

49. A program kiegészíti a nemzeti vagy regionális és helyi kezdeményezéseket. A javasolt jogi alap lehetőségeket ad ezek számának növelésére. A program főleg olyan területeken működik, ahol a tagállamok nem léphetnek fel hatékonyan. A cél nem az oktatási rendszerek szerkezetének és tartalmának a megváltoztatása; a program inkább olyan területekre összpontosít, ahol – európai szinten – hozzáadott érték hozható létre. Ami az arányosságot illeti, a javaslat maximális egyszerűsítésre törekszik.

A Régiók Bizottságának javaslatai

1. A helyi és regionális önkormányzatoknak az integrált program korai szakaszaiban szerepet kell kapniuk.
2. A helyi és regionális szereplőknek fontos célcsoportot kell alkotniuk azokhoz a kezdeményezésekhez, amelyek általában az európai fejlesztést és integrációt, különösen pedig az oktatási programok megvalósítását célozzák.
3. A dokumentumban nagyobb súlyt kell helyezni a nem formális és az informális tanulásra.
4. Az elhatárolási problémák és akadályok elkerülésének az lehet az egyik módja, ha egyetlen közös cikkben (amely megfelelne a javaslat 4. cikkének) megpróbálnának minél több, az integrált program különféle elemeihez való hozzáférésről rendelkező szabályt felsorolni, és ennek megfelelően módosítanák a Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci és Grundtvig egész szektorra kiterjedő programok mindegyikének egyedi hozzáférési szabályait.
5. Az is fontos, hogy ez a nyitottság tükröződjön a különböző projektek javasolt pénzügyi kereteinek kezelésében is.
6. A program végrehajtása során aktívan erősíteni kell a kapcsolatokat az alapfokú és a felsőoktatás, az általános oktatás és a szakképzés, valamint a formális, nem formális és informális tanulás között.
7. Az élethosszig tartó tanulás európai stratégiáját világosabban ki kell fejteni az integrált programban és annak különböző részeiben.
8. A Régiók Bizottsága azon a véleményen van, hogy a helyi és regionális hatóságoknak fontos szerepet kell játszaniuk az integrált program és annak különböző elemei megvalósításában és megismertetésében, valamint a támogatottság megszerzésében.
9. A Régiók Bizottsága aktív szerepet kíván játszani az ezen a területen EU-szinten elért eredmények megismertetésében, terjesztésében és megvitatásában.
10. A javasolt általános/keresztirányú programnak stratégiai szerepe lesz a kohézióteremtés, politikaformálás, az új projektek kiválasztása és olyan hálózatok létrehozatala szempontjából, melyek lehetővé teszik új mechanizmusok elemzését és megteremtését, melyek megfelelnek a Közösség oktatási igényeinek. A regionális és helyi szint által az oktatás területén betöltött fontos szerep miatt feltétlenül szoros kapcsolat kialakítására van szükség a programban részt vevők és a Régiók Bizottsága között.

Brüsszel, 2005. február 23.

A Régiók Bizottsága
elnöke
Peter STRAUB